

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 15 czerwca 2021 r.

W pozwie z dnia 6 lipca 2020 r., skierowanym przeciwko (...) S.A. w W., powód J. M. domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 4.519,50 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 lipca 2017 r. do dnia zapłaty. Żądał także zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu, według norm przepisanych (k. 1-7).

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 24 maja 2017 r. uszkodzony został pojazd marki będący własnością M. B.. Poszkodowany zmuszony była na czas naprawy uszkodzonego pojazdu do wynajęcia samochodu zastępczego przez okres 30 dni po stawce 155 zł netto u powoda. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na rzecz poszkodowanego odszkodowanie w kwocie 1.200 zł uznając za zasadny okres najmu wynoszący 15 dni przy stawce 80 zł netto. Poszkodowany na podstawie umowy cesji zawartej ze powodem przeniósł prawo dochodzenia odszkodowania na powoda.

Nakazem zapłaty z dnia 10 lipca 2020 r., sygn. akt: I Nc 1580/20 Referendarz tu. Sądu orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. (k. 32)

Pozwany (...) S.A. w W. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych (k. 37-39).

W uzasadnieniu wskazano, iż wypłacona kwota odszkodowania w pełni rekompensuje doznaną przez poszkodowanego szkodę. Pozwany podniósł, iż zarzut braku legitymacji czynnej powoda. zarzucając brak causy. Zakwestionował także wskazaną przez powoda wysokość kosztów najmu pojazdu, zarzucając, że stawka dobowa najmu w wysokości 155 zł netto jest rażąco wygórowana. Powód nie wskazał czy poszkodowany ma możliwość rozliczenia podatku VAT. Pozwany zakwestionował także długość najmu pojazdu wyliczonego przez powoda na 30 dni. Zdaniem pozwanego zasadna długość okresu najmu pojazdu zastępczego winna wynieść 15 dni. Szkada została zgłoszona pozwanemu dopiero dwa dni po wynajęciu pojazdu zastępczego od powoda. Pozwany poinformował poszkodowanego podczas internetowego zgłoszenia szkody o możliwości zapewnienia pojazdu zastępczego i o akceptowanych stawkach. Poszkodowany nie skorzystał z propozycji pozwanego.

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały dotychczasowe stanowisko (k. 51-56, 122, 123-124)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 maja 2017 r. w wyniku kolizji drogowej, uszkodzony został samochód marki V. (...) o nr rej. (...), którego właścicielem był M. B.. Sprawca kolizji objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem OC na mocy umowy zawartej ze pozwanym.

Dowód: akta szkody na płycie CD – k. 44

Poszkodowany w dniu 24 maja 2017 r. zawarł ze powodem umowę najmu pojazdu zastępczego marki F. (...) nr rej. (...), z którego korzystał przez okres od dnia 24 maja 2017 r. do 22 czerwca 2017 r. Stawka najmu wynosiła 155 zł netto (190,65 zł brutto) za dobę. Poszkodowanemu pojazd był potrzebny do dojazdów do i z pracy, uszkodzony pojazd był jedynym pojazdem z gospodarstwie domowym.

Strona powodowa wystawiła fakturę z tytułu wynajęcia pojazdu zastępczego za 30 dni najmu wg dobowej stawce 190,65 zł brutto na łączną kwotę 5.719,50 zł brutto.

Dowód: umowa najmu samochodu osobowego – k. 16, faktura VAT – k. 21, akta szkody na płycie CD – k. 44, zeznania powoda – protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2020 r., 00:04:51-00:11:26, zestawienie czasu naprawy – k. 96, samochód zastępczy – zestawienie – k. 100

W dniu 24 maja 2017 r. poszkodowany zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności, mocą którą przeniósł na powoda wierzytelność o odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego, przysługującą mu z tytułu polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sprawcy, w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 24 maja 2017 r. Zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem poszkodowany upoważnił powoda do reprezentowania w sprawie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego z ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Dowód: umowa cesji wraz z pełnomocnictwem – k. 17-19, zeznania powoda – protokół rozprawy z dnia 19 listopada 2020 r., 00:04:51-00:11:26

W dniu 26 maja 2017 r. szkodę pozwanemu zgłosił M. M.. Na adres e-mail poszkodowanego wskazany przy zgłoszeniu szkody wraz z wezwaniem o przedstawienie wskazanych danych została zawarta informacja o możliwości zorganizowania pojazdu zastępczego wraz z danymi kontaktowymi wraz z informacją o stawkach akceptowanych przez pozwanego w odniesieniu do poszczególnych segmentów pojazdów.

Dowód: akta szkody na płycie CD – k. 44

Ostatecznie nie negując swojej odpowiedzialności, pozwany decyzją z dnia 6 lipca 2017 r., skierowaną do powoda, przyznał odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego w kwocie 1.200 zł przyjmując za zasadny okres najmu 15 dni przy stawce 80 zł netto (96,40 zł brutto) za dobę. Mimo wezwań pozwany odmówiła wypłaty dalszej kwoty odszkodowania.

Dowód: decyzja – k. 22, wezwanie do zapłaty – k. 23-29, korespondencja e-mail stron – k. 30

Stawka najmu pojazdu zastępczego w wypożyczalniach w regionie (...) na okres powyżej 14 dni w okresie maj-czerwiec 2017 r. wynosiła od 79 zł netto (97,17 zł brutto na dobę) do 150 zł brutto za dobę. Uzasadniony okres przestoju uszkodzonego pojazdu wynosił 21 dni.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej S. K. - k. 69-83, opinie uzupełniające – k. 106, 115

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów powołanych w opisie stanu faktycznego, które nie były kwestionowane przez strony. Sąd podzielił w całości opinię biegłego S. K., jako rzeczową i profesjonalną. Na podstawie opinii ustalono zarówno zasadność okresu najmu oraz wysokość średniej stawki najmu. Opinia biegłego wskazywała stawki średnie występujące na rynku lokalnym w dacie powstania szkody.

Sąd opierał się również na zeznaniach powoda, które jako przekonujące, korespondujące z treścią pozostałego materiału dowodowego uznał za wiarygodne.

Jednocześnie Sąd uznał za niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy oferty oraz cenniki przedstawione przez powoda w toku postępowania sądowego ze względu na brak wykazania, iż są to cenniki obowiązujące na rynku lokalnym w okresie najmu pojazdu zastępczego, iż dotyczą pojazdów zastępczych odpowiadających klasie pojazdowi uszkodzonemu. Cenniki, poza jednym, nie wskazują jakiego okresu dotyczy najem.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 822 k.c., w wyniku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta

umowa ubezpieczenia. Świadczenie ubezpieczyciela obejmuje zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej wysokości poniesionej przez poszkodowanego szkody (art. 805 k.c.). Wysokość odszkodowania powinna być ustalona według reguł określonych w art. 363 k.c. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Powód uzasadnił swoją legitymację czynną wobec pozwanego ubezpieczyciela tym, że nabył wierzycelność o wypłatę odszkodowania, z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, od poszkodowanego, na podstawie cesji (art. 509 k.c.). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzycelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (indywidualizowana). Skuteczne jest zbycie wierzycelności, nieoznaczonej dokładnie w umowie przelewu, jeżeli można ją określić na podstawie treści stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika (tak: wyrok SN z dnia 5 listopada 1999 r., III CKN 423/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 92).

Poszkodowanemu przysługiwało wobec pozwanego ubezpieczyciela roszczenie o naprawienie szkody z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej między ubezpieczycielem i sprawcą kolizji drogowej z dnia 24 maja 2017 r. Zgodnie z umową cesji, dołączoną do pozwu, przeniósł na powoda wierzycelność z tytułu odszkodowania w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego. Pozwany ostateczną decyzję o wypłacie odszkodowania skierował do powoda, nie negując uprawnienie powoda także do odbioru przyznanej kwoty odszkodowania.

Należność dochodzona w pozwie stanowiła różnicę między kosztami wynajmu samochodu zastępczego naliczonymi przez powoda a wysokością odszkodowania wypłaconego przez pozwanego ubezpieczyciela. W niniejszej sprawie sporna była wysokość stawki za dobę oraz długość wynajmu pojazdu zastępczego.

Kwestia odpowiedzialności pozwanej za skutki wypadku nie była sporna. Zakres obowiązku odszkodowawczego pozwanego obejmuje poniesione koszty najmu pojazdu zastępczego tego samego typu co uszkodzony za czas niezbędny do naprawy, w celu zaspokojenia potrzeb w sposób porównywalny do stanu sprzed wystąpienia szkody. Poza sporem było, że postępowaniu likwidacyjnym pozwany wypłacił powodowi kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów pojazdu zastępczego, wynajmowanego w okresie 30 dni, przyjmując stawkę dobową najmu w wysokości 155 zł netto.

Zgodnie z opinią biegłego powodowi przysługuje od strony pozwanej, jako ubezpieczyciela sprawcy szkody, zwrot kosztów najmu samochodu zastępczego w okresie 21 dni (art. 361 § 2 k.c.). Są to wydatki, poniesione w następstwie zdarzenia wywołującego szkodę, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty. Poszkodowanemu przysługiwał wybór odpowiedniego podmiotu, oferującego wypożyczenie auta zastępczego. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002 r. (sygn. akt I CKN 1466/99, OSNC 2003, Nr 5, poz. 64) stwierdzono, że co do zasady nabywający autoryzowane części samochodowe potrzebne do naprawy uszkodzonego w wypadku pojazdu - nie ma obowiązku poszukiwać sprzedawcy, oferującego je najtaniej. Także więc w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego, poszkodowany nie miał obowiązku poszukiwać podmiotu, oferującego najniższe stawki. Jednakże na poszkodowanym ciąży obowiązek minimalizacji szkody zgodnie z art. 826 § 1 k.c., który stanowi, iż w razie zajścia wypadku, ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Oznacza to zarazem, że poszkodowany nie powinien swoim zachowaniem doprowadzać do zwiększenia rozmiarów szkody. Obowiązkiem poszkodowanego jest podejmowanie działań, zmierzających do zminimalizowania szkody. Brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego ubezpieczyciela, zobowiązanego do naprawienia szkody (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 22 kwietnia 1997 r. III CZP 14/97, OSNC 1997, z. 8, poz. 103; uchwała SN z dnia 16 października 1998 r., III CZP 42/98; wyrok SN z dnia 26 listopada 2002 r., I CKN 1993/00). Poszkodowany powinien więc - kierując się zasadą minimalizowania szkody - wynajmując pojazd zastępczy, mając na uwadze koszt tych usług, odpowiadający średnim cenom, stosowanym na lokalnym rynku. Jest to istotne szczególnie w okolicznościach niniejszej sprawy, kiedy to powód prowadząc działalność gospodarczą, związaną z wynajmowaniem pojazdów zastępczych, oferuje poszkodowanym w wypadkach swoje usługi bezpłatnie, przy tzw. "najmie bezgotówkowym" (gdzie poszkodowani uzyskują faktycznie darmowe korzystanie z pojazdu). W tej sytuacji,

zgodnie ze stanowiskiem pozwanej, ubezpieczyciel, do którego roszczenie zostało skierowane, może odpowiadać tylko w takim zakresie, w jakim koszty i stawki, zastosowane przez powoda, nie przekraczają stawek ekonomicznie uzasadnionych. Zgodnie z opinią biegłego najwyższa stawka najmu w okresie maj-czerwiec przy najmie trwającym ponad 14 dni wynosiła od 97,17 zł do 150 zł brutto za dobę. Powyższe oznacza, że powód zastosował stawkę zbyt wygórowaną stawkę 190,65 zł biorąc pod uwagę ceny występujące na rynku, natomiast pozwany uznał stawkę 80 zł netto (96,40 zł brutto) za dobę, która mieści się w stawkach rynkowych wówczas obowiązujących.

Na uwzględnienie zasługiwało stanowisko pozwanej, że ubezpieczyciel nie musi zawsze ponosić kosztów według każdej stawki najmu dowolnie i jednostronnie ustalonej przez powoda w umowie najmu, zawartej z poszkodowanym, który otrzymując faktycznie bezgotówkowy najem pojazdu nie jest zainteresowany wysokością tej stawki. W niniejszej sprawie celu nieuzasadnionym było obciążanie ubezpieczyciela kosztami najmu wg stawki, która znacznie przekracza średnie stawki, po których pojazd na rynku można swobodnie wynająć. W takiej bowiem sytuacji nie można mówić o celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztach. Strony stosunku najmu samochodu zastępczego, nie mogą w sposób dowolny i z mocą wiążącą dla osób trzecich ustalać wysokości opłat za wynajem. Zgodnie z powołanym art. 826 § 1 k.c., ubezpieczający ma obowiązek użycia dostępnych mu środków w celu m.in. zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Ubezpieczyciel, odpowiedzialny za szkodę, może oczekiwać od wierzyciela zachowania, zmierzającego do zminimalizowania szkody. Dlatego, ubezpieczyciel nie ma obowiązku zwrócić uprawnionemu każdej kwoty, wskazanej w fakturze, dokumentującej wartość szkody. Zgodnie z art. 354 § 1 k.c., dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (§ 2). Nie oznacza to, jak już wyżej wskazano, że uprawniony ma obowiązek poszukiwać najtańszej oferty na rynku. Nie można jednak zaakceptować stanowiska, że kwestia wynajmu i jego kosztów pozostaje poza kontrolą czy też możliwością zajęcia stosownego stanowiska przez ubezpieczyciela.

Nie jest dowodem na tą okoliczność wystawiona przez powoda faktura, która jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.) i nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w niej twierdzeń. Ponadto wiarygodność kwoty wskazanej w fakturze podważa fakt, że poszkodowany - jak wskazano wyżej - nie uścił wynagrodzenia za najem pojazdu w gotówce, lecz w formie cesji wierzytelności i taka forma zapłaty była uzgodniona od początku. W konsekwencji poszkodowany nie był zainteresowany w negocjowaniu rynkowych cen najmu, skoro i tak, to nie on ponosił ten koszt.

Ponadto poszkodowany nie skontaktował się z ubezpieczycielem w celu ustalenia możliwości także bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego w sieci wypożyczalni współpracujących z pozwanym ubezpieczycielem. Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt: III CZP 20/17 w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Proponowanie przez ubezpieczyciela (we współpracy z innymi przedsiębiorcami) pojazdów zastępczych jest - ze względu na efekt skali i związaną z tym efektywność kosztową - rozwiązaniem korzystnym dla ogółu ubezpieczonych, gdyż ogranicza koszty ochrony ubezpieczeniowej (i tym samym wysokość składek). Rozwiązanie takie może sprzyjać także korzystnej dla ubezpieczonych konkurencji w zakresie stawek czynszu najmu. Niesie również pewne korzyści dla samego poszkodowanego, który - korzystając z propozycji ubezpieczyciela - ma zapewnione pełne pokrycie kosztów pojazdu zastępczego, unika związanych z tym sporów i przedłużenia postępowania likwidacyjnego. Zawierając umowę na mniej korzystnych warunkach od proponowanych przez ubezpieczyciela, poszkodowany będzie zmuszony ponieść część związanych z tym kosztów.

W odniesieniu do zarzutu braku wykazania czy poszkodowany jest uprawniony do odliczenia podatku VAT, należy wskazać, iż w oświadczeniu poszkodowanego dotyczącego samochodu zastępczego nie zaznaczono, iż uszkodzony pojazd jest samochodem firmowym. Ponadto zarówno na umowie najmu, jak i cesji, widnieje jedynie nr PESEL poszkodowanego, a pozwane towarzystwo nie wzywało do wykazania braku uprawnienia do odliczenia podatku VAT.

Powyższe oznacza, że pozwany w sposób nieprawidłowy dokonał oszacowania kosztów najmu pojazdu zastępczego, nie uwzględniając podatku VAT.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 415 k.c. i art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c., zasądono na rzecz powoda kwotę 866,40 zł, jako różnicę, pomiędzy kwotą należną z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu - a kwotą wypłaconą dotychczas przez pozwanego. Kwota należnego odszkodowania wynika z przyjętej stawki dobowej za najem samochodu, ustalonej przez pozwanego i występującej na rynku lokalnym, zgodnie z opinią biegłego, w wysokości 98,40 zł brutto, przy uwzględnieniu jako zasadnego okresu najmu, tj. 21 dni. Całość zasadnych kosztów najmu wynosiła 2.066,40 złote. Pozwany wypłacił przed procesem z tego tytułu kwotę 1.200 złotych tytułem najmu. Do wypłaty pozostała zatem różnica w kwocie 866,40 złotych (2.066,40 - 1.200). Powyższą kwotę zasądono w pkt II wyroku.

Odsetki ustawowe zasądono - zgodnie z żądaniem powoda - od dnia 8 lipca 2017 r., mając na uwadze, że w dniu 6 lipca 2017 roku ubezpieczyciel uznał swoją odpowiedzialność i wypłacił bezsporną kwotę odszkodowania. Dokonując tylko częściowej wypłaty świadczenia, pozwany nie wykonał należycie swojego obowiązku, pozostając w opóźnieniu w zapłacie zasądzonej w wyroku kwoty. Orzeczenie w tym zakresie znajduje uzasadnienie w treści przepisów art. 817 § 1 k.c., art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Jednocześnie powództwo ponad zasądzoną kwotę zostało oddalone o czym orzeczono w pkt II wyroku.

Orzeczenie w pkt III oparto na przepisach art. 100 zd. 1 k.p.c.. Koszty procesu, wygranego przez powoda w 19,17 %, a przez pozwanego w 80,83 % zostały stosunkowo rozdzielone. Na koszty poniesione przez powoda złożył się koszt wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 900 złotych, 17 złotych opłaty skarbowej oraz 400 złotych opłaty od pozwu – łącznie 1.317 złotych. Pozwany poniósł koszty 917 złotych wynagrodzenia pełnomocnika i koszty opłaty skarbowej. Z tego 19,17 % z kwoty 1.317 zł wyniosło 252,47 złote, zaś 80,83 % z kwoty 917 wyniosło 741,21 zł. Zatem do zapłaty od powoda na rzecz pozwanego pozostaje kwota 488,74 złotych (741,21 - 252,47).

Podobnie koszty sądowe powód jest zobowiązany ponieść w kwocie 80,83 % zaś pozwany w 19,17 %. Wydatki na opinię biegłego wyniosły 728,70, z tego 19,17 % to 139,70 zł, zaś 80,83 % to 589 złotych. Podstawą rozstrzygnięcia o wydatkach był art. 98 k.p.c. w zw z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O powyższym orzeczono w pkt IV-V wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie, projekt sporządzony przez Asystenta A. W.
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
3. kal. 14 dni.

N., dnia 14 lipca 2021 r.